

Lärare för grundskolans senare år/Svenska med didaktisk inriktning I Teacher for later years of compulsory school – Swedish with focus on didactics I

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: LSD011

Version: 6.0

Fastställd av: Utbildningsutskottet 2012-01-04

Gäller från: VT 2012

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Svenska (G1F)

Utbildningsområde: Undervisning

Ämnesgrupp: Svenska/Nordiska Språk

Förkunskapskrav: För studenter som läser kursen som sin första inriktning:

- Deltagande i Allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng, där minst 15 högskolepoäng ska vara godkända, därav all VFU

För studenter som läser kursen som sin andra inriktning:

- Godkänt resultat i Allmänt utbildningsområde 1, 30 högskolepoäng
- Minst 45 högskolepoäng från den första inriktningen ska vara godkända, därav all VFU, (eller motsvarande)

Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Innehåll

Kursen belyser och problematiserar svenskämnet utifrån ett historiskt, lingvistiskt och didaktiskt perspektiv. Gällande styrdokument i skolämnet svenska granskas och tolkas utifrån ett både ämnesteoretiskt och didaktiskt perspektiv med särskild tonvikt på frågor rörande skolans uppdrag, förutsättningar och möjligheter att stimulera elevens språkutveckling samt främja läslust. Fokus vilar dels på språkets uppbyggnad och kommunikativa kapacitet, där såväl verbala som ickeverbala strategier belyses och analyseras, dels på frågor rörande olika texters form och struktur kopplade till ett funktionssammanhang. Kursen betonar även vikten av en helhetssyn på språket, där tala, lyssna, läsa och skriva samverkar. Vikt kommer att läggas vid studentens egen skrivprocess, vilken relateras till den kommande yrkesverksamheten. Här kommer kravet på en grundläggande kännedom om det svenska språkets fonologiska, morfologiska, syntaktiska, semantiska och grammatiska struktur samt förmågan att uttrycka sig väl i tal och skrift att understrykas och efterfrågas.

Mål

Studenten ska efter kursen kunna

- redogöra för innehållet i de nationella styrdokument som är relevanta för svenskämnet
- redogöra för vad som avses med att anlägga ett vetenskapligt perspektiv på planering, genomförande och utvärdering av undervisning i ämnet svenska för senare åldrar
- belysa den historiska utvecklingen i skolämnet svenska genomgått samt beskriva ämnets nuvarande konstruktion och innehåll
- beskriva hur mänskligt språk i allmänhet och det svenska språket i synnerhet är uppbyggt och fungerar, såväl fonologiskt, morfologiskt, syntaktiskt, semantiskt och grammatiskt som pragmatiskt
- bearbeta texter till innehåll och form, såväl andras som egna efter respons, samt tillämpa svenska språkets grundläggande grammatiska regler i en egenhändigt skriven text på ett korrekt och nyanserat språk

- synliggöra sambandet mellan språkliga beteenden och individers och grupperns möjligheter att fungera i och medverka till ett demokratiskt samhälle präglad av hållbar utveckling
- jämföra olika teorier om hur vi tillägnar oss och utvecklar vårt språk i tal och skrift samt problematisera dessa utifrån ett didaktiskt perspektiv
- redogöra för olika textarters uppbyggnad och funktion, samt hur dessa kan utnyttjas för främjande av elevers språkutveckling
- tillämpa grundläggande litteraturvetenskaplig terminologi
- planera, genomföra och i rapportform redovisa en klassrumsforskningsuppgift byggd på observationer eller intervjuer.
- planera, genomföra och utvärdera undervisning kring svenskämnesspecifikt innehåll och specifika aktiviteter
- använda IT både för egen dokumentation och för undervisning

Förutom de inriktningsspecifika målen skall studenten under kursen nå de generella mål för verksamhetsförlagd utbildning, VFU, som gäller för samtliga lärarstudenter. Studenten bedöms enligt VFU 2, inriktning 1 eller VFU 3, inriktning 2.

Undervisningsformer

Föreläsningar, seminarier och studiegruppsarbete samt enskilt skrivande i skrivportfölj och yrkesdagbok. I kursen ingår VFU 3 veckor.

Undervisningen bedrivs på svenska. Dock kan undervisning på engelska förekomma om kursansvarig anser det nödvändigt.

Examinationsformer och betygsskala

Muntliga seminarieuppgifter i grupp, enskilda skrivportföljuppgifter och skriftliga tentamina samt närvaro på och omdöme från verksamhetsförlagd utbildning.

Den här kursen upphör och ges nu för sista gången. Studenten kommer att erbjudas åtta (8) tentamenstillfällen inom loppet av tre (3) år. Dock gäller alltså grundregeln att student har rätt att genomgå maximalt fem (5) examinationstillfällen

Vid ett (1) underkänt betyg på verksamhetsförlagd utbildning har studenten rätt till ett (1) omexaminationstillfälle.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Studenterna inbjuds till kursplanering före kursstart. Värdering sker efter avslutad kurs. Kontinuerlig värdering sker under kursen gång och synpunkter från studenterna beaktas vid utformningen av kursen. Resultatet av värderingen presenteras i en kursrapport som publiceras på Institutionen för pedagogiks hemsida.

Övrigt

Kursen ingår i Lärarprogrammet, i inriktningen Svenska med didaktisk inriktning.

Kursen är fastställd av Lärarutbildningsnämnden 2008-01-16.

Bilaga: Litteraturlista för Lärare för grundskolans senare år/Svenska med didaktisk inriktning I (LSD011)

- Adelmann, Kent (2009). Lyssnandets funktionella analfabeter: en introduktion till lyssningens ABC. I Adelmann, Kent (red.) *Sjunde nationella konferensen i svenska med didaktisk inriktning*. Malmö 18-20 november 2009. (s. 15-24, 10 s.)
- Backlund, Berit (1997). *Med tanke på talet*. Lund: Studentlitteratur (197 s.)
- Bergöö, Kerstin, Jönsson, Karin & Nilsson, Jan (1997). *Skrivutveckling och undervisning*. Lund: Studentlitteratur. (198 s.)
- Brodow, Bengt, Nilsson, Nils-Erik & Ullström, Sten-Olof (2000). *Retoriken kring grammatiken. Didaktiska perspektiv på skolgrammatik*. Lund: Studentlitteratur. (170 s.)
- Brodow, Bengt & Rininsland, Kristina (2005). *Att arbeta med skönlitteratur i skolan: praktik och teori*. Lund: Studentlitteratur. (267 s.)
- Chambers, Aidan (2003 [1998]). *Böcker inom oss. Om boksamtal*. Stockholm: Norstedts. (165 s.)
- Einarsson, Jan (2004). *Språksociologi*. Lund: Studentlitteratur, kap 1, 7, 8, 10, 13 (150 s.)
- Elmfeldt, Johan & Erixon, Per-Olof (2007). *Skrift i rörelse. Om genrer och kommunikativa förmåga i skola och medielandskap*. Stockholm/Stehag: Symposion. (296 s.)
- Gibbons, Pauline (2010). *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande*. 1. uppl. Stockholm: Hallgren & Fallgren Studieförlag AB. (264 s.)
- Heard, Georgia (1993, 2:a uppl). *Allt gott på jorden och i solen*. Göteborg: Daidalos. (191 s.)
- Heith, Anne (2006). *Texter-medier-kontexter: introduktion till textanalys i svenskundervisningen på grundskolan och i gymnasiet*. Lund: Studentlitteratur, kap. 1, 2 (s. 37-50) 4, 7 (s. 187-212) (89 s.)
- Josefsson, Gunlög (2009). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningar med facit och kommentarer*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur. (205 s.)
- Josefsson, Gunlög (2010). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur. (252 s.)
- Langer, Judith (2005 [1995]). *Litterära föreställningsvärldar. Litteraturundervisning och litterär förståelse*. Göteborg: Daidalos, kap 1-3 (49 s.)
- Lindfors, Kerstin & Munkby, Anna-Karin (2000). *Retoriken i grundskolan*. Stockholm: Fortbildningsförlagen (40 s.)
- Liberg, Caroline (2002). Att lära i en vidgad språklig rymd – ett språkdidaktiskt perspektiv, i *Språk och lärande*. Rapport från ASLA:s höstsymposium, Karlstad universitet, 7-8 november 2002. ASLA:s skriftserie (16 s.)
- Lundberg, Ingvar (2006). *Konsten att läsa faktatexter*. Stockholm: Natur & Kultur. (46 s.)
- Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94*. (2006). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1069> (17 s.)
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet Lgr 11*. (2010). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/> Kap. 1-2 (13 s.) samt kursplan för kursen relevanta ämnen (max 7 s. per kursplan)
- Nikolajeva, Maria (2004). *Barnbokens byggklossar*. Lund: Studentlitteratur. (299 s.)
- Norlund, Anita (2009). *Kritisk sakprosaläsning på gymnasiet – Didaktiska perspektiv på läroböcker, lärare och nationella prov*. Göteborg Studies in Educational Sciences 273. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis. Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2077/18958> (s. 19-29, 77-138, 153-171, 175, 187)
- Palmér, Anne & Östlund-Stjärnegårdh, Eva (2005). *Bedömning av elevtext: en modell för analys*. Stockholm: Natur och Kultur. (188 s.)
- Renberg, Bo (2006). *Språkets mirakel*. Stockholm: Liber AB. (288 s.)
- Skiöld, Bo-Arne (1992). En talande tystnad. Något om tysthet som varningssignal och handikapp. I *Tal och samtal*,

Strömquist, Siv. (1992, red.). Lund: Studentlitteratur (15 s.)

Skolverket (2006). Skolverket (2000). *Grundskolan. Kursplaner och betygskriterier, "kursplan för svenska"*, Stockholm: Fritzes. Tillgänglig:
<<http://www.skolverket.se/publikationer?id=1069>> (6 s.)

Teleman, Ulf (1991). *Lära svenska. Om språkbruk och modersmålsundervisning*. Stockholm: Almqvist & Wiksell. (123 s.)

Templeton, John J & Pikulski, Shane (2004). Teaching and developing vocabulary: Key to long-term reading success. *Current Research in Reading/Language Arts*, Houghton Mifflin Company. Tillgänglig:
<<http://www.lexingtons.org/Teaching%20and%20Developing%20Vocabulary.pdf>> (12 s.)

Westlund, Barbro (2009). *Att undervisa i läsförståelse: lässtrategier och studieteknik*. Stockholm: Natur & kultur. (351 s.)

Wolf, Lars (1997). *Till dig en blå tussilago*. Lund: Studentlitteratur. (127 s.)

Ytterligare skönlitterära texter enligt lärares anvisningar (max 100 s.).

Referenslitteratur

Artén, Anna & Widerberg, Siv (red.) (2005). *Kärlek och uppror. 210 dikter för unga människor*. Stockholm: En bok för alla. (295 s.)

Cassirer, Peter (2003). *Stil, stilistik & stilanalys*. Stockholm: Natur och kultur. (287 s.)

Gustafsson, Lars (red.) (1978 el senare). *Svensk dikt. Från Trollformler till Lars Norén*. Stockholm: Wahlström & Widstrand. (580 s.)

Strömqvist, Siv (2006). *Skrivboken. Skrivprocess, skrivråd och skrivstrategier*. Malmö: Gleerup. (240 s.)

Språkriktighetsboken. (2005). Skrifter utgivna av svenska språknämnden 93. Stockholm: Svenska språknämnden och Norstedts Akademiska Förlag. (413 s.)

Svenska skrivregler. (1991, el senare). Skrifter utgivna av svenska språknämnden 77. Uppsala: Svenska språknämnden och Wahlströms & Widstrands förlag. (150 s.)

Widerberg, Gertrud & Widerberg, Siv (red.) (1986, el senare). *Barnens versbok. Älskade dikter att läsa om och om igen*. Stockholm: En bok för alla. (261 s.)

Samt skönlitteratur och stencilerat material för metodfrågor.